N°. 167. 1860.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

DINGSDAG [illegible] JULIJ.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

[illegible] Zijner Majesteits besluit van den 12den Julij 1860, n°. 39, is aan [illegible] *de Blécourt*, op zijn daartoe gedaan verzoek, met ingang van den [illegible] Augustus e. k., eervol ontslag verleend als notaris te Wildervank.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 12den Julij 1860, n°. 47, is aan mr. *G. F. J. F.* baron *Hacfort van ter Horst*, op zijn daartoe gedaan verzoek, met den 1sten Augustus aanstaande, een eervol ontslag verleend uit zijne betrekkingen van regter in de arrondissements-regtbank te [illegible] en van lid van het collegie van regenten over de gevangenissen aldaar.

Bij Koninklijk besluit van 12 Julij 1860, n°. 40, zijn verleend de volgende pensioenen, als aan:

NAAM.	QUALITEIT.	Bedrag van het pensioen.	Artt. der wet van den 9den Mei 1846 (Stbl. n°. 24), in verband met de wet van 31 Mei 1851 (Stbl. n°. 49), krachtens welke het pensioen is verleend.	Redenen van pensionering.
[illegible] Hucht, [illegible]	ontvanger der directe belasting. te Middelburg	f 2108	3 en 43	ouderd. en dienstt.
F. [illegible],	commies der 3de kl. bij 's Rijks belastingen te Dalfsen	215	5 en 43	ligchaamsgebrek.
C. Muller,	idem 2de kl. te Rijssen	373	idem	idem
W. B. Eelsing,	idem 3de kl. te Ezinge	200	idem	idem
A. J. Velders,	idem te Rekken	282	idem	idem
H. Geers,	idem 1ste kl. te Apeldoorn	545	idem	idem
H. H. Poppen,	idem 3de kl. te Bellingwolde	220	idem	idem
J. J. den Dekker of Decker,	idem te Bourtange	184	5, 8 en 23	idem
D. Boersma,	idem 1ste kl. te Wierum	271	5 en 43	idem
J. Veurman,	meter en taxateur van den turf te Steenwijkerwold	368	idem	idem
L. Jansen,	commies der 3de kl. bij 's Rijks belastingen te Borne	262	idem	idem
L. P. de Groot,	idem te Sloten	260	idem	idem
J. van Leyden, wed. van J. Agnes,	in leven sloeproeijer bij de in- en uitg. regt. en accijn. te Hellevoetsluis	203	50 en 51	verkregen regten.
L. Donkers, wed. van P. Wolvers,	in leven commies der 1ste kl. bij 's Rijks belastingen te Geertruidenberg	222	dem	idem
M. C. Bonebakker, wed. van J. Vlug,	in leven bijzonder bewaarder van het kadaster te Loenen	128	63	idem
H. J. Tammes, wed. G. A. van Everdingen,	in leven ontvanger der dir. bel. en accijnsen	461	50 en 51	idem
A. C. Bonaart, wed. van G. Boon,	in leven rijksroeijer	588	idem	idem
J. Lokker, minderjarig kind van wijlen J. Lokker en van J. M. Diehl, onder voogdij van J. Brul,	in leven comm. der 1ste kl. bij 's Rijks belastingen	150	idem	idem

Bij Zijner Majesteits besluiten van den 6den dezer, n°. 58 en 61, is aan den officier van gezondheid der 2de klasse bij de zeemagt *H. L. Vernhout*, en aan den luitenant ter zee van de 2de klasse *A. F. van Suchtelen*, dienende in Oost-Indie, op hun verzoek, eervol ontslag verleend uit de zeedienst, met den laatsten der maand, waarin die besluiten ter hunner kennis zullen worden gebragt.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 6den dezer, n°. 78, is de luitenant ter zee der 2de klasse *C. J. E. Brutel de la Rivière*, op zijn verzoek, met den laatsten dezer eervol uit de zeedienst ontslagen.

Bij besluit van den 10den Julij 1860, n°. 70, heeft Zijne Majesteit goedgevonden:

aan den heer dr. *L. A. I. Burgersdijk*, lector der 2de klasse in de wis- en natuurkunde, den rang te verleenen van lector der 1ste klasse en aan den heer *C. C. Huysmans*, leeraar der 2de klasse in het handteekenen, dien van leeraar der 1ste klasse.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ITALIE.

Reeds sedert eenigen tijd was het bekend, dat er op Sicilie verschil en wrijving bestond tusschen de staatkunde van het Turynsche kabinet, vertegenwoordigd door den heer La Farina, en de persoonlijke staatkunde van Garibaldi. Blijkens de jongste berigten is het thans tot eene openlijke breuk gekomen. Garibaldi heeft den heer La Farina in hechtenis doen nemen en uit het eiland doen verwijderen. Den 12den is de heer La Farina te Turyn aangekomen. Deze plotselinge en gewelddadige stap van den dictator, welke door sommige berigtgevers met den naam van coup d'état wordt bestempeld, heeft de ontbinding van het Siciliaansche ministerie, waarvan La Farina wel geen lid maar toch de ware leider was, tot onverwijld gevolg gehad, zoodat Garibaldi weder een nieuw kabinet, het derde in den tijd eener maand, zou moeten vormen. Het nu afgetreden ministerie was door Garibaldi benoemd om te voldoen aan den wensch, welke hem door eene openlijke demonstratie van den kant des publieks was te kennen gegeven, zoodat hij niet alleen met de staatkunde van het Turynsche kabinet breekt, maar ook met dat gedeelte van het Siciliaansche publiek, hetwelk de aftreding van zijn eerste ministerie verlangd en verworven had.

Hierbij is nog eene andere moeijelijkheid gekomen. Naar gemeld wordt, heeft de admiraal Persano, de bevelhebber der Sardinische zeemagt op de kust van Sicilie, aan Garibaldi eenen brief geschreven, waarin hij zegt dat de dictator het Sardinische gouvernement onvoegzaam heeft behandeld door dat hij den heer Amari tot vertegenwoordiger van het voorloopige bewind van Sicilie bij het Turynsche hof benoemd, en dezen gelastigde vervolgens zonder nadere instructien gelaten, en zelfs den heer Bertani te Turyn met eene nieuwe volmagt bekleed heeft. De brief van den admiraal zou aldus besluiten: » Het Sardinische gouvernement heeft besloten niet toe te laten, dat weder manschappen of ammunitie uit Piemont naar Sicilie worden gezonden, zoo lang Bertani voortgaat zich met die expeditien te bemoeijen."

De ministeriele bladen van Turyn zijn vertoornd over het gedrag van Garibaldi jegens den heer La Farina; uit hunnen toon is op te maken dat de verwijdering van dien heer uit Sicilie eene nederlaag is voor de staatkunde van het Turynsche kabinet, hetwelk bovenal eene nieuwe vergrooting der Sardinische monarchie door onverwijlde aanhechting van Sicilie beoogde.

Het officiele dagblad van Palermo zegt dat de heer La Farina benevens twee andere personen, Corsicanen, beiden tot de Sardinische politie behoorende, op bijzonder bevel van den dictator uit de stad verwijderd zijn om reden dat zij er tegen de bestaande orde van zaken zamenspanningen smeedden, en dat de regering, met de zorg voor de openbare rust belast zijnde, de aanwezigheid van zulke personen niet kon gedoogen.

De Siciliaansche correspondent der Londensche *Morning Post* zegt in een schrijven uit Palermo van den 30sten dezer: » Het berigt, dat te Napels eene constitutie zal worden uitgevaardigd, is hier met volslagen onverschilligheid ontvangen, althans onder de ingezetenen der stad, welke, op hunne gewone wijze redenerende, zeggen dat het hen niet aangaat, en dat zij niets met Napels te doen hebben; doch het baarde veel bezorgdheid onder de vrijwilligers van Garibaldi, welke niet voor Sicilie alleen, maar voor gansch Italie strijd voeren en die vreezen dat er door de bewilligingen van Koning Frans II verdeeldheid onder de liberalen zal worden te weeg gebragt.

» Wat Garibaldi zelven betreft, hij heeft zijn oordeel over deze wending der Italiaansche aangelegenheden aldus uitgedrukt: » » Al mogten de Bourbons ook den republikeinschen regeringsvorm afkondigen, ik zal de wapenen niet nederleggen alvorens hen uit Italie te hebben gedreven; noch zal ik vrede maken vóór dat ik de onderdanen van den Paus en van Oostenrijk zal hebben bevrijd van het juk waaronder zij nog zuchten."" Aan Crispi, aan Turr en aan zijne andere vertrouwelingen heeft hij herhaaldelijk gezegd: » » Wij zullen ons graf op het Napelsche grondgebied vinden, indien wij hetzelve niet veroveren; maar wij zullen ons door niemand laten bewegen om den strijd te staken."

— De Napelsche berigtgever van de Londensche *Times* zegt in een schrijven van den 7den dezer, uit eene officiele bron te kunnen mededeelen, dat er werkelijk door de Koningin-weduwe in den laatsten tijd een plan is gesmeed om eene volksbeweging te verwekken, ten einde haren oudsten zoon, den hertog van Trani, in de plaats van zijnen half-broeder, Koning Frans II, op den troon van Napels te brengen, maar dat dit plan door de regering ontdekt en verijdeld is. Hij voegt er bij, dat de

Koningin-weduwe, eene vorstin van Oostenrijksche afkomst, uit dien hoofde naar Weenen zal worden gezonden, en denkelijk door den graaf van Trani zal worden vergezeld.

Nabij Portici, alwaar Koning Frans II thans verblijf houdt, zijn 3000 man zoogenaamde Beijersche troepen vereenigd. Dit mishaagt aan de liberalen in Napels, en wordt door hen aangemerkt als een blijk dat de Koning nog geen vertrouwen op zijn volk stelt. De [illegible] aangehaalde berigtgever van de *Times* zegt, dat het Napelsche gouvernement zelf [illegible] die troepen verlegen is; dat het zich niet dadelijk van hen kan ontdoen, doch de eerste gelegenheid daartoe zal aangrijpen.

Verder berigt hij, dat er eene commissie benoemd is om wetten op de ministeriele verantwoordelijkheid, de nationale garde en de regeling van het binnenlandsch bestuur, en eene andere, om eene wet op de drukpers te ontwerpen, en dat de mannen, uit welke deze commissien zijn zamengesteld, het vertrouwen van de liberale partij verdienen.

Eindelijk zegt hij nog, uit eene officiele bron te kunnen mededeelen dat het Napelsche gouvernement besloten heeft aan Sicilie de wederinvoering der constitutie van het jaar 1812 aan te bieden, onder voorbehoud van eenige door den tegenwoordigen staat van zaken vereischte wijzigingen, welke door het Siciliaansche Parlement zouden worden gemaakt. Hij voegt daarbij, dat dit besluit door het Fransche gouvernement goedgekeurd is, maar dat het Engelsche aarzelt, en dat Koning Frans II gelast heeft alle vijandelijkheden tegen de Sicilianen te doen staken.

— De Turynsche dagbladen melden, dat aldaar bij het gouvernement officiele aanzegging is ontvangen van de aanstaande komst van een buitengewoon gezantschap van den Koning van Napels. Zij leiden daaruit de gevolgtrekking af, dat Napels zich onderwerpt aan de voorwaarden, waarvan Sardinie zijn bondgenootschap afhankelijk heeft gesteld.

De Koning van Napels zendt insgelijks een buitenwoon gezantschap naar Parijs en Londen. De markies della Greca, de minister van openbare werken, is daarmede belast.

— Den 7den zijn te Livorno 400 vrijwilligers aan boord eener stoomboot scheep gegaan om zich bij Garibaldi's krijgsmagt in Sicilie te voegen.

— Het berigt dat de sterkte van het Fransche garnizoen te Rome verminderd zal worden, wordt door de ministeriele dagbladen van Parijs voor onwaar verklaard.

ZWITSERLAND.

De Nationale Raad of eerste kamer der wetgevende magt van Zwitserland heeft in zijne zitting van den 12den de beraadslaging voortgezet en ten einde gebragt over het voorstel der regering om de haar in April verleende volmagt voor de behandeling der zaak van Opper-Savoye te vernieuwen. Dit voorstel is met 45 tegen 20 stemmen aangenomen, nadat daarbij op voorstel van eenige leden eene kleine beperking gevoegd was, zoodat de volmagt alleen zoo ver is verlengd, als zij bij den tegenwoordigen staat der zaken nog van toepassing zou kunnen zijn. Deze bijvoeging vond bij sommige leden tegenstand, omdat zij zoo zou kunnen worden verstaan, als of de vergadering in de jongste stappen van het Fransche gouvernement ten aanzien van Opper-Savoye berustte. Met de aanneming van dit voorstel heeft de vergadering tevens hare goedkeuring aan het door de Bondsregering gehouden gedrag in het algemeen gehecht.

Bij deze discussie is van den kant der regering medegedeeld dat het, naar de jongste berigten van hare buitenlandsche verkregene vertegenwoordigers, als nagenoeg zeker kan worden beschouwd, dat er eene Europesche conferentie tot beslechting der zaak van Opper-Savoye zal worden gehouden.

FRANKRIJK.

Het Wetgevend Ligchaam van Frankrijk heeft in de vorige week over de begrooting van staatsuitgaven en inkomsten voor het jaar 1861 beraadslaagd. Er zijn daarbij over verscheiden bijzondere punten belangrijke discussien gevoerd, alsmede over algemeene regeringsbeginselen, ter sprake gebragt door de opposanten van republikeinsche denkwijze, welke in de vergadering zeer weinig in aantal zijn en weinig of geenen invloed hebben, doch evenwel bij elke geschikte gelegenheid hunne stem laten hooren.

In de zitting van den 14den dezer is de behandeling der begrooting van uitgaven afgeloopen; al de hoofdstukken derzelve zijn aangenomen. Heden, den 16den, moet de vergadering over de middelen tot bestrijding der uitgaven beraadslagen.

— Door den minister van openbaar onderwijs is eene commissie benoemd, onder wier leiding een standbeeld zal worden opgerigt voor Parmentier, welke de aardappelteelt in Frankrijk heeft ingevoerd. De scheikundige Dumas is voorzitter der commissie.

NASCHRIFT.

ROME, 13 Julij. Heden morgen is een geheim consistorie gehouden. In zijne allocutie heeft de Paus zich beklaagd over de mishandeling, inhechtenisneming en veroordeeling van priesters in de Romagna en de Hertogdommen.

TURYN, 15 Julij. De zending van een Napelsch gezantschap herwaarts is uitgesteld. Volgens berigten uit Cagliari hebben op nieuw twee Napelsche schepen zich bij de partij van Garibaldi gevoegd.

TURYN, 15 Julij. Volgens berigten uit Palermo zijn de beide vaartuigen, die zich bij Garibaldi gevoegd hebben, particuliere stoombooten, genaamd *Elba* en *Duca di Calabria*. Laleggia, La Porta en Orsini blijven in het Siciliaansche ministerie. De toestand van Sicilie was geruststellend.

MARSEILLE, 15 Julij. De markies della Greca, lid van het Napelsche ministerie, is heden avond alhier aangekomen en vertrekt met eene buitengewone zending naar Parijs. Den 13den was in het koningrijk Napels alles rustig.

WEENEN, 14 Julij. De *Donau-Zeitung* spreekt een door verscheiden buitenlandsche bladen verspreid berigt tegen betreffende eenige punten van onderhandeling tusschen Pruissen en Oostenrijk, en met name betrekkelijk zekere concessien, die te Baden-Baden door den Oostenrijkschen gezant zouden aangeboden zijn.

GENUA, 15 Julij. De prins van Carignan is van Florence hier aangekomen.

LONDEN, 16 Julij. De *Times* deelt een berigt uit Napels van den 14den mede, volgens hetwelk aldaar onverwijld een krachtig ministerie zou worden gevormd, om het constitutionele regeringsstelsel in den ruimsten omvang in te voeren.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 16den Julij* 1860.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn ingekomen een wets-ontwerp tot verhooging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1860 (uitgaven tot aanleg van spoorwegen van staatswege), alsmede een aantal verzoekschriften, zoo voor als tegen de spoorwegwet.

In deze zitting is aangevangen de beraadslaging over het wets-ontwerp tot aanleg van spoorwegen voor rekening van den staat. Vóór de opening der discussie is door de Commissie voor de Verzoekschriften, bij monde van de heeren Wybenga en Poolman, verslag gedaan omtrent vele bij de Kamer ingekomen adressen betreffende deze aangelegenheid.

Het eerst voerde alstoen het woord de heer van der Veen. Hij herinnerde dat hij vroeger tegen staatsspoorwegen was gestemd, vooral om de exploitatie, welk laatste punt nu echter blijkens dit wets-ontwerp nader door de wet zou worden geregeld. Wat de meerdere of mindere aannemelijkheid van de tegenwoordige voordragt betreft, zoo moest daarbij uitgemaakt worden, of spoorwegen voor de rekening van den staat goedkooper dan door particulieren konden daargesteld worden. Een tweede punt dat overweging vereischte was dit, dat de uitgaven, nu over een aantal jaren verdeeld, welligt niet altijd zouden worden toegestaan, ten gevolge van een aantal omstandigheden. Ten einde alzoo de uitvoering van de hier voorgestelde werken te verzekeren, zou hij gaarne in de wet waarborgen opgenomen zien, daartoe strekkende dat, in geval op de staatsbegrooting geene uitgaven gebragt konden worden, alsdan het benoodigde kapitaal door middel van leening zou worden gevonden. Blijft de wet gelijk zij nu luidt, dan zou hij vreezen, dat de mogelijkheid bestond, dat het voorgestelde plan door thans niet te voorziene gebeurtenissen slechts ten deele uitgevoerd wierd. Ook achtte hij het noodig, waarborgen te verschaffen dat zoo veel mogelijk gelijktijdig met den aanleg van alle lijnen aangevangen wierd. Het stelsel der Regering, om aan te vangen met die wegen welke zouden aansluiten aan de reeds bestaande, achtte hij voor zich niet voldoende, vooral niet met betrekking tot de noordelijke provincien, in welk gebrek hij zou trachten te voorzien door middel eener in het wets-ontwerp te brengen wijziging, en van de te ontvangen inlichtingen zou hij zijne stem laten afhangen.

De heer Lyclama à Nyeholt verklaarde zich zeer voor den aanleg van spoorwegen en was bereid om daarvoor vele opofferingen te doen. Het vorig wets-ontwerp had hij afgestemd omdat daarbij Friesland van de overige provincien was afgescheiden. Dit was met het tegenwoordige wets-ontwerp niet het geval; in zekere mate was hij dus voor deze voordragt gestemd; hij hoopte dat de beraadslaging hem de overtuiging zou schenken, dat ook de overige deelen des lands in gelijke mate bevoordeeld wierden. Vroeger voor het [illegible] gestemd, zou echter het nu voorgedragene hem geen bezwaar opleveren, zoo slechts het land met een spoorwegnet mogt worden bevoordeeld. Hij hoopte dat aan de zaak alsnu voor goed een einde zou komen, en de behandeling afgescheiden blijven van nevenzaken, die daarmede niet in verband stonden. Over de zamenstelling en de rigting wenschte hij niet in bijzonderheden te treden, daar hij zich genoegzaam kon vereenigen met alles wat dienaangaande in de gewisselde stukken was vermeld.

De heer Gevers Deynoot zeide nog steeds voor den aanleg van spoorwegen te zijn, en dit vooral om de ontwikkeling van het land; het onderling verkeer der provincien geloofde hij dat daarmede het meest bevoordeeld werd. Leed deed het hem dat reeds zoo veel tijd was verstreken eer deze zaak tot een einde kwam. Offers moest men nu brengen: de zaak was van dien aard, dat men niet moest huiveren de toekomst te bezwaren. Het door de afstemming van het vorig wets-ontwerp veroorzaakte uitstel betreurde hij ten zeerste. De Regering was nu tot het stelsel gekomen dat de staat hierin bouwmeester moest zijn. Dat stelsel ging hij in eenige bijzonderheden na, geloovende hij dat bij het Ministerie van Binnenlandsche Zaken steeds het denkbeeld heeft bestaan om staatsspoorwegen aan te leggen, waaruit te verklaren was dat men zoo zeer gedraald had om concessien toe te staan. Zoo lang particulieren de zaak konden uitvoeren, moest de staat zich daarmede niet bemoeijen, vooral om de kosten, daar de laatste steeds duurder bouwen zou. Dat bezwaar was voor hem echter niet zoo geldend om daarom de wet af te stemmen. In het finantiele der zaak had hij grooter bedenking: jaarlijks zou daarvoor tien millioen worden verstrekt, die, naar hij meende, niet voldoende verantwoord zouden worden, daar het beheer aan mindere ambtenaren zou moeten worden overgelaten. Hierbij vreesde hij ook voor een vermeerderd getal ambtenaren, die men later moeijelijk weder zou kunnen ontslaan. De bepaling der lijnen had, naar hij geloofde, door de Regering kunnen vastgesteld worden; vaststelling bij de wet was zijns inziens niet noodig geweest; gaarne zou hij echter zien dat dit punt in den voorgestelden zin uitgemaakt wierd. Wat het aanvangen met de onderscheidene wegen betrof, hieromtrent kon hij in de denkbeelden der Regering niet deelen. Hij vreesde dat wel op veel punten begonnen, maar niet afgewerkt zou worden. Liever had hij dus gezien dat men met enkele banen had aangevangen.

Wat het voorstel tot latere regeling der exploitatie bij de wet aanging, zoo geloofde hij dat de Regering de meening voorstond om de exploitatie ook voor hare rekening te nemen. Had zij die meening niet, de omstandigheden zouden haar, zijns inziens, daartoe dwingen. Dit achtte hij in het belang der nationale nijverheid niet goed; beter ware het nu niets voor aanschaffing van materieel vast te stellen, maar daarmede te wachten tot dat dit punt nader zou worden uitgemaakt. In dit wets-ontwerp zag hij niets anders dan eene wet van transactie en van beëindiging, maar die in de uitvoering de grootste moeijelijkheden zou opleveren. Eigene zienswijze willende opofferen, zou hij gaarne medewerken om de wet te helpen tot stand brengen, indien de beraadslaging en de inlichtingen der Regering hem daartoe aanleiding gaven.

De heer Stemm van 's Gravesande behandelde de vraag, in hoe ver de aanleg van staatsspoorwegen al dan niet aan te bevelen was.

Met hetgeen in de gewisselde stukken ten nadeele was aangevoerd, kon hij zich niet vereenigen. De vergelijking van kosten met in het buitenland aangelegde wegen was zijns inziens niet juist, daar de uitgaven geheel van locale omstandigheden afhingen. Aanleg bij aanbesteding levert niet altijd het goedkoopste werk, gelijk hij door voorbeelden aantoonde. Wat de finantiele zijde betrof, de staats-administratie leverde hem meer waarborgen dan die van particulieren. Tegen het wets-ontwerp was hij dan ook niet gestemd. Verder kwam hij op tegen eene zinsnede in het verslag, waarin voorkomt dat de bouw van een spoorwegnet niet aan de ambtenaren van den waterstaat kon worden toevertrouwd. Tegen dat beweren kwam hij met nadruk op en wees op de deugdzaamheid der door die ambtenaren geleverde werken, met name op die tot droogmaking van het Haarlemmermeer. Hij had ook bezwaren tegen het wets-ontwerp: in de eerste plaats had hij met leedwezen gezien dat men opgegeven had den aanleg eener lijn van Utrecht over Vianen naar Gorinchem. Tegen het groot aantal aanvangspunten was hij ook gestemd, en zag daarin een middel van transactie, dat hij moest afkeuren. Bij gebreke van een ministerie van openbare werken geloofde hij dat zonder vermeerderd personeel de zaak niet voldoende beheerd zou kunnen worden: beter ware het nu, met weinige wegen te beginnen.

De heer van Zuylen van Nyevelt schetste in korte woorden de geschiedenis van den aanleg van spoorwegen. Wordt het wets-ontwerp aangenomen, dan zal men verkrijgen wat de groote meerderheid der Kamer niet had gewild. In 1857 wilde die meerderheid geene staatsspoorwegen en geen spoorwegnet, en dat wel op deugdelijke gronden, in de gewisselde stukken uiteengezet. Waaraan was het nu toe te schrijven dat thans het tegendeel zou worden verkregen? Die vraag te beantwoorden achtte hij belangrijk in verband met de werking onzer constitutionele vormen. De aanneming zou het gevolg zijn minder van overtuiging dan van een zamenloop van omstandigheden. Hierbij behandelde hij dat gedeelte van het Voorloopig Verslag, waarbij de spoorwegzaak vereenigd werd met politieke combinatien, en het antwoord daarop door de Regering gegeven. Dat antwoord achtte hij niet juist, wanneer men daarbij de geschiedenis dezer aangelegenheid in het oog hield en zich herinnerde de door den tegenwoordigen Minister van Finantien als lid der Kamer over dit onderwerp ontwikkelde denkbeelden. Het gebeurde met betrekking tot deze zaak, de aftreding van het vorig Kabinet, de taak van het tegenwoordige om de spoorweg-aangelegenheid ten einde te brengen, vergeleek hij bij dat met de wet op het lager onderwijs. Dergelijke gebeurtenissen achtte hij niet geschikt om de natie vertrouwen in de staatslieden te doen stellen en tot moeijelijke gevolgen te kunnen leiden. De toestand, waarin men nu gebragt was, was eene miskenning van de constitutionele instellingen, en die miskenning, geloofde hij, was ook oorzaak, dat zoo weinig tot stand kwam. Het vorig Ministerie was door een ander vervangen, en nu moest het verwonderen dat door het laatste niet een wets-ontwerp was ingediend, hetwelk de gevoelens van de meerderheid der Kamer uitdrukte. Het gevoelen der meerderheid, meende hij, moest in elke zaak geëerbiedigd worden. Daarna behandelde hij drie punten: 1°. het hoofdbeginsel der wet; 2°. de rigtingen; en 3°. de wijze van uitvoering.

Wat betrof het eerste punt, zoo zou hij alleen zich kunnen verklaren voor den aanleg van enkele lijnen door den staat, niet van een geheel net: de voorgestelde lijnen aangenomen zijnde, zouden daarmede de eischen van anderen niet ophouden, maar, bij bestaande overschotten in de staatskas, steeds aangroeijen. Het tegenwoordig wets-ontwerp leverde daarvan reeds het bewijs, want het was gewijzigd in dien zin, dat nu ook Drenthe in het net was opgenomen. Het beschikken over eene som van 100 millioen, die wij nog niet bezaten, achtte hij bedenkelijk; het vorig wets-ontwerp bood, zijns inziens, van eene finantiele zijde beschouwd, meerdere waarborgen voor de toekomst dan het tegenwoordige, ook met betrekking tot de winsten welke staatsspoorwegen zouden opleveren. Hierbij stelde hij zijne eigene berekeningen, in verband met die voor andere groote aangelegenheden, tegenover die van de Regering, en kwam tot de slotsom dat het vorige plan slechts 4 millioen meer kostte, terwijl men daarbij voldoende gemeenschap tusschen al de provincien had, en de staat buiten de zaak bleef, die nu ook in het verschiet de exploitatie voor zijne rekening had. Door de bijvoeging van art. 4 had hij den indruk ontvangen als of de Regering terugdeinsde voor haar eigen stelsel. Een en ander moest hem niet gunstig gestemd doen zijn voor het hoofdbeginsel der wet. Want groot zou de omvang der verpligtingen zijn voor den staat zoo de wet wierd goedgekeurd; de instelling van een ministerie van openbare werken was daarbij onvermijdelijk, waarmede hij zich niet kon vereenigen, vooral niet uit het oogpunt van staats-albemoeijing ook in de zaak der openbare werken, waarbij de nijverheid niet bevorderd zou worden. Men moest hier niet Belgie of Pruissen, maar liever Noord-Amerika navolgen.

Wat de rigtingen betrof, deze achtte hij te uitgebreid; aan het verlangen van te veel belanghebbenden werd te gemoet gekomen; sommige lijnen waren niet goed gekozen, bijv. die van Rotterdam naar den Moerdijk zoo daarbij geene overbrugging plaats had; de lijn over Maarsbergen was minder voldoende dan die bij Gorinchem te achten, enz.

Ook de bepaling omtrent den aanvang van het werk op een aantal punten te gelijk moest hij om meer dan eene reden afkeuren. Het stilzwijgen aangaande de verbinding met het buitenland bij Rheine had hem ook bevreemd. Hij erkende dat vele nu door hem opgesomde bezwaren ook tegen het vorig wets-ontwerp waren geopperd. Dat had hij aangenomen: gedwongen, noode; bij nader onderzoek had hij nu gezien dat het tegenwoordig wets-ontwerp geene meerdere voordeelen dan het andere aanbood, en daarbij op een stelsel gebouwd was, dat de meerderheid had afgekeurd. Stemde hij tegen het wets-ontwerp, dan zou hij het niet doen uit partijgeest of met bij-oogmerken. Persoonlijk wilde hij dit Ministerie niet vijandig zijn; hoe groot het belang der zaak ook mogt zijn, het voorstel zou hij niet kunnen goedkeuren zonder eenmaal aangenomen beginselen op te offeren.

De heer Tutein Nolthenius verklaarde bevreesd geweest te zijn dat dit wets-ontwerp op eene politieke klip kon stranden, even als het vorige op finantiele gronden was afgewezen. Buiten politieke beschouwingen kon de behandeling van dit onderwerp wel niet blijven; maar hij geloofde niet dat de Kamer om politieke gronden de deugdelijkheid van eenig ontwerp zou ontkennen. Hij wilde het politieke deel geheel op zijde laten. De zaak zelve behandelende, verklaarde hij niet gestemd te zijn tegen het denkbeeld om staatsspoorwegen aan te leggen. Een aanleg van wegen bij concessie, zonder subsidie en rentegarantie, was wel niet denkbaar; aanvragen om concessien waren niet dan als speculatien aan te merken om geld te verdienen. Nederland was te veel met andere landen vergeleken met betrekking tot de kosten van aanleg en uitkomsten van exploitatie; de resultaten uit eene vergelijking in dit opzigt, meende hij, gingen in het geheel niet op, daar alles van locale bijzonderheden afhing, gelijk hij dit nader betoogde. De waterwegen die Nederland bezat, de weinige geneigdheid alhier tot verplaatsing, de weinige veranderingszucht, gelijk uit de verkiezingen van den laatsten tijd bleek, waren zoo vele redenen om aan te nemen, dat spoorwegen niet daar te stellen zijn uit het oogpunt van voordeelige geldbelegging. Uit dien hoofde, en ook om andere oorzaken, was de aanleg van staatsspoorwegen aan te raden, zoo men werkelijk dat middel van vervoer wenschte. Hij ontkende niet dat daartegen bezwaren in te brengen waren, bijv. dat de staat de ontwikkeling der particuliere nijverheid niet mag tegengaan; dat de raming van kosten voor den aanleg van wegen door den staat hooger waren dan die van particulieren; dat de staat duurder werkt dan de particulieren; — maar die bezwaren waren voldoende op te lossen. In dien stand der zaak vereenigde hij zich met het stelsel der Regering.

De Minister van Binnenlandsche Zaken verdedigde daarna het wets-ontwerp tegen de daartegen gemaakte bedenkingen. Weinige bestrijders hadden het woord gevoerd; maar hij achtte het wenschelijk, het gevoelen der Regering nu reeds te doen blijken. Hij wees er op, hoe het nu te nemen besluit voor de toekomst van Nederland van groote gevolgen zou wezen. Het wets-ontwerp wilde hij buiten politieke beschouwingen gelaten hebben; maar hij mogt zich niet onthouden van de opmerking te maken, dat de constitutionele beginselen ook praktische resultaten aan het volk konden leveren. Daarna sprak hij over de aanleiding, het doel van het wets-ontwerp en het middel tot daarstelling van het laatste.

Nederland, zeide hij, was tot nu toe van een spoorwegnet verstoken. Van waar? Ieder was overtuigd van de noodzakelijkheid der vervulling van de ten deze bestaande behoefte. De spoorwegen waren nog niet aanwezig, omdat er verschil van gevoelen omtrent het middel bestond. De vorige Regering had eene poging aangewend om het doel bij wijze van concessie en rentegarantie te bereiken. Het daartoe strekkend wets-ontwerp was in deze Kamer goedgekeurd, maar daarop in de Eerste Kamer afgewezen. De Regering meende dat het nu haar eerste pligt was, de behoefte te zoeken te bevredigen. Van daar de indiening van dit wets-ontwerp. Wel was daarin een stelsel aanwezig dat sommige beweerden in strijd te zijn met het gevoelen van de meerderheid der Kamer. De meening der meerderheid moge al bij de beraadslaging over het vorig ontwerp in eene motie van orde opgesloten geweest zijn; daarentegen hadden velen aan de Regering het verwijt gedaan, dat zij zich door dergelijke motie niet gebonden had moeten achten. De Regering alzoo moest eigen overtuiging hebben, niet die van anderen volgen: wat de Regering nu achtte het beste te wezen, dat had zij voorgesteld.

Het doel der wetsvoordragt was om uit den onzekeren toestand, waarin wij verkeerden, te geraken. Onderscheidene proeven om tot zekere uitkomst te komen waren mislukt; de Regering bedoelde de havens met het buitenland te verbinden en het binnenlandsch verkeer te bevorderen. Men had der Regering verweten dat het plan te veel omvattend was; eene hoofdlijn alleen was hetgeen sommigen wilden. De Regering had zich voorgesteld, stamlijnen voor dat doel daar te stellen. Bij de behandeling van art. 2 zou kunnen beslist worden, of er te veel of te weinig was voorgedragen.

Het gekozen middel achtte hij allezins voldoende om het bedoelde oogmerk te bereiken. Tot nu toe hadden particulieren de zaak niet kunnen tot stand brengen, en daarom werd nu de aanleg van staatsspoorwegen voorgedragen. Velen achtten dien aanleg kostbaarder dan dien door particulieren. Dat verwijt meende hij eene magtspraak te zijn; het argument had dan ook geene waarde: mogt dit zijn bij werken van kleinen omvang, niet alzoo bij grootere. De staat had zijne ambtenaren, die niet overdreven bezoldigd zijn; hij kon onteigeningen goedkooper bewerkstelligen; de aanleg van zijne werken was niet zoo duur, en vergeleken met de beste aanvragen om concessien, bijv. die van de HH. Bredius, van Heeckeren en Riche, verdiende het regeringsvoorstel de voorkeur; ook leverde de staat deugdelijk werk. De op de ambtenaren van den waterstaat geworpen blaam, als of dezen niet in staat zouden zijn dit omvangrijke werk naar behooren uit te voeren, verklaarde hij met nadruk te moeten afwijzen. Met genoegen deelde hij de bijzonderheid mede, dat twee dier ambtenaren naar Portugal waren opgeroepen om van raad te dienen bij den aanleg van groote werken in den Taag, en dat een der hoofdambtenaren als voorzitter benoemd was van de commissie tot onderzoek van het plan tot doorgraving van de landengte van Suez. Die voorbeelden wegen wel op tegen de verwijten, aan het corps ambtenaren gerigt.

Het artikel in het wets-ontwerp betrekkelijk de exploitatie was geen middel van bevrediging voor allen. Altijd had het in de bedoeling gelegen, dit punt niet te praejudicieren. De aanschaffing van materieel was geen bewijs voor de bedoeling van exploitatie door den staat: maar de aanmaak van zoodanig materieel was onafscheidelijk van den aanleg.

Men had gewezen op de vermeerdering van werkzaamheden, die de aanneming der wet vorderen zou, en de moeijelijkheid voor den Minister om alles te overzien. Die uitbreiding achtte hij niet onmogelijk; maar hij zou daarbij ondersteund worden door mannen, die algemeen vertrouwen verdienen; daarbij zou, hij echter de verantwoordelijkheid van het beheer nimmer van zich schuiven.

Het aantal van de aanvangspunten van het werk was door velen als te groot opgegeven, en beschouwd als een ander middel van bevrediging. Ook dit was onjuist; reeds vroeger had de Regering het plan gehad, op onderscheidene punten te beginnen; met dit in de wet te stellen en die punten aan te geven, geloofde zij der Kamer genoegen te doen, en dit te meer, om alzoo het werk te bespoedigen. Hierbij meende hij zich voor het oogenblik te kunnen bepalen. Hij hoopte dat het *gemeen overleg* er toe mogt leiden om de zaak tot een bevredigend einde te brengen.

De heer van Bosse vestigde bij deze algemeene beraadslaging nog op één punt de aandacht. Een der sprekers had gesproken over den omvang van dit wets-ontwerp vergeleken met het vorige; en had aangetoond dat deze voordragt duurder zou wezen dan het vorige. Bij die opgaven hadden nog gevoegd moeten zijn de uitgaven voor een kanaal door Zuid-Beveland, terwijl er nog verschil in andere opzigten tusschen beide wets-ontwerpen bestond. Vooral was dit het geval met betrekking tot andere aangelegenheden en de daarvoor te maken kosten, die nu meer uitgaven zouden veroorzaken dan die van het vorig wets-ontwerp. Hij toonde uit een en ander aan, dat de staat door het voorgedragene niet voor 100, maar voor 162 millioen zou verbonden worden, terwijl

bij het vorig wets-ontwerp slechts 60 millioen verbonden zouden zijn. Dit voorstel van wet onderscheidde zich ook daardoor, dat bij de vroeger voorgestelde rigting het buitenlandsch verkeer bevorderd, maar niet te veel voor den doorvoerhandel in eens gedaan werd; terwijl zijns inziens hetzelfde niet in dit wets-ontwerp plaats had. In dit wets-ontwerp was geene lijn door Noordholland opgenomen, omdat in het belang van Amsterdam de voorkeur aan de verbetering van den waterweg van de hoofdstad moest gegeven worden. Eindelijk moest hij er ook op wijzen, dat in het vorige wets-ontwerp de lijn Maarsbergen niet was voorgedragen, daar deze om strategische redenen was afgekeurd.

De heer Dirks bragt daarna verslag uit op de inlichtingen der Regering, ingezonden op het verslag der Kamer aangaande het regeringsverslag omtrent den staat van het schoolwezen over 1857—1858.

De heer Poelman bragt vervolgens eenige verslagen uit op in handen der commissie voor de verzoekschriften tot onderzoek gestelde adressen.

De Commissie van Rapporteurs voor het wets-ontwerp betrekkelijk de uitgaven wegens verstrekkingen door het Ministerie van Oorlog heeft daaromtrent haar eindverslag uitgebragt. De beraadslaging over dat wets-ontwerp zal nader vastgesteld worden.

Volgens een berigt van Zr. Ms. consul-generaal te BERGEN was er weinig leven in den handel; alleen van traan ging veel naar Nederland met de Rotterdamsche stoombooten. De nieuwe stokvisch wordt tegen Augustus verwacht.

Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie heeft, blijkens de *Javasche Couranten* van 9—28 Mei, genomen de volgende beschikkingen:

bij het civiel departement:

benoemd: tot secretaris der Javasche bank mr. H. Rochussen, onder toekenning voor zooveel noodig van eervol ontslag als advocaat en procureur bij het Hooggeregtshof in Nederlandsch Indie; tot chef der afdeeling ordonnancering bij de directie van finantien J. H. M. van Slooten; tot controleur 3de klasse bij het binnenlandsch bestuur ter westkust van Sumatra, W. T. van Hoorn; tot resident van Bagelen, A. M. Kinder de Camarech; tot 2den commies op het bureau van den adsistent-resident voor de politie der stad en voorsteden van Batavia, J. L. Hanozet Gordon; tot algemeenen en zout-verkoop-pakhuismeester, tevens administrateur der houtstapelplaats te Muntok (Banka), J. H. C. Bruno; bij den zout-aanmaak te Grissee, tot zout-hoofdepôt-pakhuismeester (te Tanger en Roemo), J. Trip; tot opzieners W. H. van Heerdt en J. W. Eysbach; tot tijdelijk waarnemenden notaris te Batavia B. V. Houthuysen; tot havenmeester te Batavia, F. H. W. van de Velde, eervol ontslagen luitenant ter zee 1ste klasse; tot 1sten commies bij de directie van finantien, J. J. Diepenheim; bij de algemeene rekenkamer: tot 2den commies G. E. J. van den Bossche; tot 3den commies W. P. van Hanswijk: bij de wees- en boedelkamer te Soerabaija, tot secretaris J. L. Seket; tot boekhouder E. A. W. Pinchetti (ten regte Lelyveld Roester); tot resident van Soerabaija O. van Rees; bij het Roomsch-katholijke weeshuisbestuur te Samarang: tot lid mr. J. G. F. Timmermans; tot thesaurier C. G. Heyligers; tot lid van den raad van justitie te Macassar, E. K. van der Ven, 1ste luitenant, kommandant der der artillerie aldaar;

goedgekeurd: dat door den directeur der cultures, bij de landelijke inkomsten en cultures is overgeplaatst, uit de residentie Samarang naar de residentie Kedirie, ter beschikking van den resident aldaar, de controleur 2de klasse P. G. N. Dessauvagie; bij de kaneelcultuur is bevorderd, tot opziener 2de klasse M. Reep; zijn benoemd: tot opzieners 3de klasse G. L. D. Pijma en J. A. de Witt, beiden geplaatst in de adsistent-residentie Krawang, ter beschikking van den adsistent-resident aldaar; bij het boschwezen in de residentie Rembang is benoemd tot opzigter G. Adena;

erkend en toegelaten, krachtens magtiging des Konings: de heer G. Schimmelpenninck jr. als consul van Baden te Soerabaija; W. J. Jacobson als consul van Belgie te Padang, en dr. J. van den Broek als consul van Baden te Batavia;

ontslagen: eervol, op hun verzoek, M. van Weddigen, wegens vertrek, als lid en thesaurier van het Roomsch-katholijk weeshuisbestuur te Samarang; J. M. Hageman, als lid van den raad van justitie te Macassar, en H. J. O. van Waveren Pancras Clifford, controleur 3de klasse bij het binnenlandsch bestuur in de residentie Palembang, uit 's lands dienst;

verleend: een tweejarig verlof naar Nederland wegens ziekte, aan H. M. van Rijssen, controleur 1ste klasse bij het binnenlandsch bestuur in de adsistent residentie Benkoelen; F. H. Boers, controleur 2de klasse bij de landelijke inkomsten en cultures, jhr. W. H. Teding van Berkhout, ingenieur 3de klasse bij de burgerlijke openbare werken; A. B. Cohen Stuart, ambtenaar voor de Javaansche taal- en letterkunde te Soerakarta; B. W. J. van Starckenborg Jutting, 2de commies op het residentie-bureau te Batavia, en buiten bezwaar van den lande W. H. Herklots, notaris te Batavia;

bij het militair departement:

benoemd: tot adjudant bij het garnizoens-bataillon der Wester-afdeeling van Borneo, de 2de luitenant J. H. Huijer, van het bataillon; bij de militaire administratie, tot 2den luitenant-kwartiermeester, de sergeant A. A. La Gordt Dillié, de sergeant-majoor S. J. van Coevorden en de fourrier A. L. Weddik, allen van het wapen der infanterie; tot kommandant in de 1ste militaire afdeeling op Java, de kolonel E. A. Boers;

geplaatst: bij het groot militair hospitaal te Samarang, de officier van gezondheid 2de klasse G. A. F. van Steenvelt; bij het garnizoens-hospitaal te Banda, de officier van gezondheid 3de klasse J. H. van Woelderen; als 2den kommandant ter Sumatra's Westkust en onderhoorigheden, tevens kommandant der Padangsche bovenlanden, de kolonel der infanterie A. J. Andresen;

overgeplaatst: bij het groot militair hospitaal te Willem I, de officier van gezondheid 2de klasse P. J. 't Hooft; bij de geneeskundige dienst op het eiland Onrust, de officier van gezondheid 2de klasse J. Th. Bosmans: bij de civile en militaire geneeskundige dienst te Larentoeka (Flores), de officier van gezondheid 3de klasse H. L. Benjamins; bij het 1ste bataillon infanterie (Soerakarta), de luitenant-kolonel jhr. V. M. de Brauw, van het 14de bataillon;

bevorderd: bij de militaire geneeskundige dienst, tot officier van gezondheid 1ste klasse G. Th. James, thans 2de klasse; tot officier van gezondheid 2de klasse bij het groot militair hospitaal te Weltevreden, J. Alken, thans 3de klasse;

belast met de waarneming der betrekking van plaatselijke kommandant te Samarang, de luitenant-kolonel K. F. van Stein van Hensbroek, van het 13de bataillon infanterie;

ontslagen: op hun verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de luitenant-kolonel der infanterie H. D. van Wely, de kapitein der infanterie A. W. Mensinga, de 1ste luitenant der artillerie J. J. ten Siethoff;

ontslagen, uit zijne betrekking van adjudant bij het garnizoens-bataillon ter Wester-afdeeling van Borneo, de 1ste luitenant W. F. K. van Harrevelt;

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland wegens ziekte, aan den majoor der artillerie J. F. van Bloemen Waanders, de kapiteins der infanterie F. M. S. van Zuylen en L. de Kroon, den 1sten luitenant-kwartiermeester bij de militaire administratie J. H. W. Roebey;

bij het marine-departement:

bevorderd tot kapitein-luitenant ter zee bij het Indisch sedentaire zeewezen, de luitenant ter zee 1ste klasse J. C. van der Bank;

ontslagen, eervol, als zoodanig, de luitenant ter zee 1ste klasse bij het Indisch sedentaire zeewezen, waarnemend haven- en equipagemeester te Batavia, F. H. W. van de Velde;

ontslagen uit 's lands dienst, de onderbaas smid voor den stoomhamer bij de fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerabaija, J. Oversier.

Verder nemen wij uit die couranten nog het volgende kort overzigt over van de verrigtingen van de ingenieurs van het mijnwezen, ten vervolge van ons nommer van 14 April jl.

Sumatra's Westkust. Padangsche Bovenlanden. Het voortdurende regenweder bemoeijelijkte den arbeid op het terrein gedurende de maand Februarij te zeer om dien voort te zetten. Den 13den outving de ingenieur P. van Dijk de ijzerwerken bestemd voor het stampwerktuig voor den erts van goenoeng Siboemboen-Djanten, en deed onmiddellijk een aanvang maken met het ineenzetten van het daarbij behoorende waterrad.

Wester-afdeeling van Borneo. Op den 8sten Maart begaf de ingenieur der 2de klasse R. Everwijn zich van Mandhor naar Pontianak, gedeeltelijk tot regeling van dienstzaken, gedeeltelijk tot herstel zijner gezondheid, aangezien hij sedert eenigen tijd lijdende was aan koorts.

Het onderzoek naar kopererts werd inmiddels geregeld voortgezet. De put te Salothong had op den 27sten Maart de diepte van ruim 20 Nederlandsche el verkregen; terwijl men voortging hem dieper te zinken, begon men een kleinen gang zuidwaarts te drijven tot nadere onderzoeking van het terrein. Door de hardheid van den graniet vorderde het werk slechts langzaam.

Een nader onderzoek van de plaats aan de noordzijde van het Tampigebergte, waar vroeger sporen van gedegen koper waren gevonden, leidde tot geene belangrijke uitkomsten.

Te Tjoeng bioeng-sam werden nog een paar kopererts houdende adertjes gevonden, evenwel waren de daar verkregen uitkomsten nog niet van dien aard, dat tot een meer uitgebreid onderzoek ter plaatse kon worden overgegaan.

In het laatst der maand vond de ingenieur Everwijn op twee plaatsen, twee uren gaans noordwaarts van Mandhor, sporen van kopererts in den lossen bovengrond, waaruit hij afleidt, dat in de daar gelegen heuvelreeksen kopererts-aders voorkomen. Hoewel de natuurlijke gesteldheid van het terrein een algemeen onderzoek van die streek uiterst moeijelijk maakt, stelt meergenoemde ingenieur zich voor, bij het intreden van gunstiger weder aldaar verdere nasporingen te doen.

Eiland Banka. In het distrikt [illegible] kappen aan de soengei Sekah en het opsporen der zijtakken gedurende de maand Maart voort. Een kort onderzoek met den tsjam in ajer Trap leverde negative resultaten op.

In dezelfde maand deed de adspirant-ingenieur van Diest in het district Soengeiliat een togt naar den hoogsten top van het Maras-gebergte en de omliggende heuvels. Hij mat eenige mijntjes en verlaten ontginningen in het landschap Lampar op, terwijl het werkvolk het kappen van wegen naar en langs de rivier Diniang en hare zijtakken ten einde bragt en op tinerts begon te boren.

— Kort overzigt van de topographische werkzaamheden in Nederlandsch Indie van 1856 tot en met 1859.

De opname der residentie Cheribon, in den beginne van 1854 ondernomen, werd, voor zoo verre den terrein-arbeid betreft, in de maand September 1856 voltooid.

Die terrein-arbeid heeft plaats gevonden, onder toezigt van den kapitein der infanterie W. Beijerinck, door een officier, luitenant A. Mickler, één militairen ambtenaar, den heer F. C. Wilsen, en een gemiddeld getal van 10 onderofficieren, zijnde de op gemeld tijdstip reeds met kracht aangevangen teeken-arbeid in de maand Mei 1857, onder toezigt van den kapitein (thans majoor, adjudant van Z. Exc. den Gouverneur-Generaal) R. F. de Seyff beëindigd.

De leiding van het geheel was toevertrouwd aan de opvolgende chefs van het topographisch bureau. De opgenomen pl. m. 3000 vierk. palen zijn voorgesteld in 149 gekleurde bladen van pl. m. 0.65 el in het vierkant, voor zoo verre zij 's Gouvernements grondgebied voorstellen, op eene schaal van 1:10000, voor de particuliere landen Indramaijoe en Kandang Tawor, op 1:25000 der grootte.

Bij besluit dd. 15 Januarij 1858, n°. 1, werd 's Gouvernements tevredenheid betuigd aan diegenen, welke zich bij dezen belangrijken en wel uitgevoerden arbeid hadden onderscheiden, en werden aan eenige onderofficieren daarvoor gratificatien toegekend.

Na afloop van bovengemelden terrein-arbeid hield zich de kapitein W. Beijerinck met eenige onderofficieren gedurende een jaar — tot de maand Augustus 1857 — onledig met het doen van naauwkeurige verkenningen van het eiland Noesa Kambangan en aanliggende kuststreken en verdere terrein-werkzaamheden in het belang der verdediging, welke arbeid daarna door den eerstaanwezenden genie officier te Tjilatjap, den kapitein A. W. Egter van Wissekerke, door uitvoerige en oordeelkundige rapporten is toegelicht; de schoone kaarten, die het gevolg dezer verrigtingen waren, en waarvan sommige op de schaal van 1:2000 der grootte zijn vervaardigd, getuigen van de groote naauwkeurigheid en omvang van dezelve.

De opname der residentie Bagelen werd gelast bij besluit van 26 Mei 1857, n°. 4, en de terrein-arbeid in den aanvang onder toezigt gesteld van kapitein R. F. de Seyff, aan wien de militaire ambtenaar F. C. Wilsen en eenige onderofficieren werden toegevoegd. Genoemde officier eerst tijdelijk, later voor vast, tot andere diensten geroepen zijnde, ging het toezigt over op gemelden ambtenaar F. C. Wilsen, en verbleef aan dien

heer tot op de voltooijing van het werk in September 1859, zijnde ook de thans afgeloopen teeken-arbeid door hem bestuurd. Dit gewest, ter grootte van cc. 1450 vierk. palen, is voorgesteld op eene schaal van 1:10000 der grootte op 110 gekleurde bladen van dezelfde grootte, als bij Cheribon is aangegeven, en de naauwkeurigheid is niet minder dan bij dat gewest, zijnde het teekenwerk evenzeer met de uiterste netheid uitgevoerd.

Na afloop der terrein-werkzaamheid op Noesa Kambangan en omstreken in Augustus 1857 werd de bij besluit van 21 Februarij te voren, n°. 23, reeds bevolen opname der residentie Banjoemas aangevangen, onder toezigt op het terrein van kapitein W. Beijerinck, die daartoe den luitenant A. Mickler, benevens een gemiddeld getal van 7 onderofficieren, tot zijne beschikking kreeg.

Deze opname laat zich gevoegelijk in twee deelen splitsen, nl. die van west-Banjoemas, veelal bekend onder den algemeenen naam van Daja loehoer, en van het oostelijke deel van dat gewest.

Eerst bedoeld gedeelte, weinig anders dan moerassen en bergland bevattende, woest en schaars bewoond, op vele plaatsen verpest door der gezondheid hoogst schadelijke uitwasemingen, leverde voor de opname zeer vele en overwegende bezwaren op. In den aanvang van 1859 was dit nagenoeg afgeloopen en voor eenige maanden waren de kaarten reeds voltooid op eene schaal van 1:10000 der grootte, ten getale van 77 bladen van 0.70 el in het vierkant, latende, voor zooverre dit is kunnen worden nagegaan, de naauwkeurigheid niets te wenschen over, terwijl de uitvoering keurig genoemd mag worden.

Behalve de vele doorgestane ziekten kostte dit werk aan twee onderofficieren, Alexander en Schwolanick, het leven.

De opname van het overige deel dezer residentie is nog onder handen, doch vordert hare voltooijing sterk, zoodat nog in den loop van 1860 de kaart van de geheele residentie zal voltooid wezen en daarmede cc. 7000 vierk. palen zullen zijn in kaart gebragt op eene wijze, die, naar deskundig oordeel, nog wel voor eene eeuw in de behoefte zal voorzien. Al deze werkzaamheden zijn gebaseerd op een geodesisch net, vooraf door de geographische ingenieurs de Lange gelegd.

Bij die verschillende opnamen hebben, behalve de reeds genoemde officieren en ambtenaren, zich bijzonder onderscheiden de onderofficieren Puyroche, Strauss, Schliepp, Truhling, Donnadieu, Henckel van Donnersmarck, Brostoroski, Demmig, Schaaff, Thiem, Rothe, Bertrand, Schmidt, van den Borne en Kouwenberg.

Naar aanleiding van het besluit dd. 1 Januarij 1860, n°. 20, is de opname der residentie Kadoe aangevangen met hetzelfde personeel, dat vroeger in Bagelen werkzaam was. Dit is echter de laatste residentie, waarover voor alsnog een geodesisch net is gelegd, zoodat er groote behoefte bestaat om dezen voorloopigen arbeid spoedig te vervolgen.

Op de buitenposten is de opname der adsistent-residentie Benkoelen onder het toezigt van den kapitein der infanterie F. G. Steck in het laatst van 1858 voltooid, en zijn ook eenige districten tusschen dat gewest en Palembang, welke nog niet regtstreeks onder 's Gouvernements gebied behooren, opgenomen.

In sommige streken, speciaal in Pasumah en Redjang, is men echter niet mogen slagen, zijnde zelfs op laatstgenoemd grondgebied een der opnemers, de [illegible] Schleijer, in het midden van 1857 wreedaardig vermoord.

De kaarten worden thans op het topographisch bureau op eene schaal van 1:100000 der grootte te zamen gesteld en zullen, behalve Benkoelen, bevatten de districten Blalauw, Batoetrah, Makouw kouw, de beide Kissam's en Semundo's.

De opname van Zuid-Celebes werd aangevangen in het begin van 1857, eerst onder toezigt van den kapitein der infanterie von Zievet, later onder kapitein Raaymakers. Bij onderscheidene besluiten werd aan deze opdragt uitbreiding gegeven, zoodat thans bepaald is, om alle regtstreeks onder het Gouvernement staande landen in kaart te brengen.

Deze opname ondervond door den oorlog met Boni groote stoornis, zoodat dezelve niet met den gewenschten spoed kon worden voortgezet; inmiddels zijn voltooid en in kaart gebragt de dus genoemde Noorder districten.

Al deze opnamen op de buitenposten berusten niet op een vooraf gelegd geodesisch net en staan ook in andere opzigten bij die op Java ten achteren. Zij hebben echter uit een krijgskundig oogpunt beschouwd groot nut en uit aanmerking der min volledige exploitatie dier gewesten voldoen zij tevens aan de meerderheid der bestaande behoeften.

Benkoelen. — De naauwlijks voltooide weg tusschen de afdeelingen Kroë en Kauer wordt reeds druk gebruikt door inwoners van die afdeelingen en van Moeara doea, alsmede door Palembangsche kooplieden, om in Kauer of in de Doeson Nasal buffels of karbouwen (zoogenaamde karbouw djalang of verwilderde karbouwen, welke daar in menigte worden aangetroffen) op te koopen en langs den nieuwen weg naar Kroë of naar Moeara doea over te voeren. Het valt niet te betwijfelen, dat deze weg en de thans gevonden wegen naar Liwa of de bergdistricten en naar de Semangka-baai een gunstigen invloed op het handelsverkeer zullen uitoefenen. Reeds bedroeg de uitvoer over land van de hoofdplaats Kroë gedurende de maand Februarij jl. eene waarde van f 450 naar Moeara doea en van f 2530 naar Semangka, terwijl op die plaats eene nimmer gekende bedrijvigheid heerschte.

WATERHOOGTE IN DE HOOFD-RIVIEREN.

Julij.	Rivieren.	Waarnemings-punten.	Rivierhoogte: boven of beneden Amst. peil.	Rivierhoogte: boven of beneden de nul der oude schaal.	Tijdstip.	In 24 uren: gewassen	In 24 uren: gevallen.
16	Boven-Rhijn. . .	*Keulen,*	+ 38.58	+ 2.73	8 ure	0.01	»
15	Waal.	*Nijmegen,*	+ 8.79	+ 2.57	8 »	»	0.06
13	Neder-Rhijn. . . .	*Arnhem,*	+ 8.79	+ 1.88	8 »	»	0.05
15	Geldersche IJssel.	*Westervoort,*	+ 9.34	+ 1.97	8 »	»	0.05
15	Boven-Maas	*Maastricht,* (brug)	+ 42.45	+ 0.25	8 »	0.01	»
15		*Maastricht,* (hoofdsluis)	+ 41.66	»	8 »	»	0.02
15		*Grave,*	+ 5.29	+ 0.44	8 »	»	0.01
15	Nieuwe Maas	*Brielle* H. W.	+ 0.76	»	12 u. 15 m.	0.04	»
		Brielle L. W.	— 0.52	»	8 u. 0 m.	0.10	»

ADVERTENTIEN.

delgingen gedaan zijn, van de mededinging uitgesloten zullen worden; dat de Bestekken dezer Aanbesteding dagelijks (Zon- en feestdagen uitgezonderd), van 10 ure des morgens tot 2 ure in den middag, ter lezing liggen ter Secretarie van het Departement van Marine te 's Gravenhage, in de Bureaux van de Directien der Marine te Amsterdam en te Vlissingen, alsmede ter Griffien van de Heeren Commissarissen des Konings in de Provincien Gelderland en Noordbrabant en het Hertogdom Limburg; en eindelijk, dat de Monsters, volgens welke de Suiker, Rijst en Tabak moeten geleverd worden, tot bezigtiging voorhanden zijn bij het Departement van Marine te 's Gravenhage en bij de Directie der Marine te Amsterdam, zoomede, wat betreft den Tabak, bij de Directie der Marine te Vlissingen.

's Gravenhage, den 7den Julij 1860.

De Minister voornoemd,
J. S. LOTSIJ.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

Zuiderzee.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat ter aanduiding van het *gesteente* bij den *Hoek de Voorst*, nabij *Vollenhove*, aan den buitenkant daarvan eene *zwarte ton* is gelegd, in de diepte van 22 palmen bij gewoon laag water, en op de merken:

de molen van *Vollenhove*, even in den Oostkant der *groote kerk aldaar*, en

een molen bij *Genemuiden* even binnen *Kraggenburg*.

's Gravenhage, den 9den Julij 1860.

De Minister voornoemd,
J. S. LOTSIJ.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden de navolgende bekendmakingen, als:

ENGELAND.

1°. *Margate Sand.*

Blijkens bekendmaking van het *Trinity House* te *Londen*, is eene verplaatsing der *Noord-oostelijke Margate-* en *Oostelijke Margate-boeijen* in meer *Oostelijke rigting*, ten gevolge van den aanwas van het *Margate Sand in die rigting* noodzakelijk geworden; liggende deze boeijen alsnu op de volgende merken en peilingen:

de *Noord-oostelijke Margate-boei* in 6 1/2 vademen, met laag water springgetij, met:

den lagen toren van Moro kasteel even vrij gezien, ten Oosten van den Neptunus-toren, Zuiden;

Margate's ouden kerktoren, de schijnbare lengte der nieuwe kerk vrij ten westen dier kerk Z. Z. W. 1/2 W.;

de Oostelijke Margate-boei Z. 1/2 O.;

de Noordelijke spitboei W. t. N. 3/4 N.;

het Tongue lichtschip N. W. 1/4 W.;

de Oostelijke Magate-boei in 4 1/2 vaden, met:

eenen kleinen zwarten molen (genaamd *Drapers-molen*), zijne schijnbare lengte vrij ten oosten van *Margate's Westmolen* Z. W. t. Z.;

Margate's ouden kerktoren, de schijnbare lengte der *Nieuwe Kerk* vrij ten *Oosten* dier kerk Z. W. 1/2 Z.;

Minster's Oostmolen in een met het West-Einde van het Koninklijk terras (*Royal Terrace, Margate*) Z. W.;

de Zuid-oostelijke Margate-boei W. t. Z.;

de Longnose-boei, Zuiden;

de Elbow-boei Z. t. O. 1/2 O.

NOORD-VOORLAND-LICHTTOREN.

Blijkens verdere bekendmaking is na den 4den Junij dezes jaars in de lantaren van den lichttoren van *Noord Voorland* eene *roode strook* licht aangebragt, in de rigting van N. t. W. 1/2 W. tot N. 1/2 O. zigtbaar van het *Tongue* lichtschip tot op eene kabellengte Oost van *Margate Sand*.

Deze *strook licht* dient om de schepen in de gelegenheid te stellen bij nacht Oostwaarts van *Margate Sand* te houden.

2°. *Goodwin-Sands.*

Blijkens bekendmaking van het *Trinity House* te *Londen*, is nog eene boei, geschilderd met zwarte en witte verticale strepen, en gemerkt "*North West Goodwin*", geplaatst geworden in 11 vaden, met laag water springgetij, nabij een gedeelte droog zand (*spit of dry sand*) op de Noord-West zijde van het *Goodwin*, op de volgende merken en peilingen, als:

de *Upper Deal-molen* in een met een wit huis of tweemaal zijne lengte regts van *den Tijdbal-toren te Deal* W. t. Z. 3/4 Z.;

het einde van het *Rif in de Pegwell-baai*, halfweg tusschen *Minster's molens* N. W. 1/2 N.;

de *St. Lawrence-molen* in een met *St. George kerk*, *Ramsgate* N. N. W. 3/4 W.;

het *Gull-lichtschip* W. 1/2 Z.;

de *Bunt Head-boei* Z. W. t. W.;

de *Goodwin Knoll Boei* N. O. t. O. 3/4 O.;

de *Gull-boei* N. t. O. 1/2 O.

's Gravenhage, den 6den Julij 1860.

De Minister voornoemd,
J. S. LOTSIJ.

MARINE.

Openbare Aanbesteding bij inschrijving, op Vrijdag den 27sten Julij 1860, des voormiddags ten elf ure, in een der localen op 's Rijks Constructiewerf te Vlissingen, van de volgende werkzaamheden, als:

a. het herstellen en gedeeltelijk vernieuwen van de Conservatiekappen N°. 1—25, en van het Dak van Magazijn N°. 1, te Vlissingen, met gedeeltelijke bijlevering der Materialen;

b. het vernieuwen van 55 stuks Meerpalen, langs de voor- en binnenhaven der Marine te Vlissingen, benevens het gedeeltelijk vernieuwen en herstellen van de afsluiting der Werf van Uitrusting aldaar, met gedeeltelijke bijlevering van Materialen.

De Inschrijvingsbiljetten zullen, behoorlijk en duidelijk op zegel geschreven, moeten bevatten den naam en de woonplaats des aannemers en zijner borgen, en de som in schrijfletters, en uiterlijk ten elf ure van den dag der Besteding verzegeld aan de Directie der Marine te Vlissingen bezorgd zijn.

De Voorwaarden, waarnaar deze Aanbesteding zal geschieden, liggen ter lezing van gegadigden ter Secretarie van het Ministerie van Marine te 's Gravenhage en der Directie der Marine te Vlissingen, en [illegible] plaatsen en logementen te Middelburg en te Vlissingen en ten kantore van den Hoofdingenieur der Marine te Vlissingen, bij wien twee dagen vóór de besteding, van 's morgens 9-12 ure en des middags van 2-6 ure, de noodige aanwijzing van het werk kan worden verkregen.

Vlissingen, den 12den Julij 1860.

De Directeur en Kommandant der Marine,
[illegible]

* * Door den Majoor, Garnizoens-kommandant te Hoorn, zal op den 8den Augustus aanstaande, des middags ten 12 ure, ten zijnen Bureele, worden Aanbesteed voor de Garnizoens-bakkerij aldaar:

3 Last Jarige Rhijn-tarwe, moetende minstens wegen 76 pond;
1 » » Zeeuwsche Tarwe, moetende minstens wegen 74 pond.
1 » » Pruissische Rogge, moetende minstens wegen 72 pond.

Het Merk, op de Monsters voorkomende, ook te plaatsen op den Omslag van het Inschrijvingsbiljet.

De Voorwaarden liggen ter lezing op gemeld Bureau, 's morgens van 9 tot 12 ure.

Hoorn, den 14den Julij 1860.

De Majoor voornoemd,
VERHUIZEN.

AANBESTEDING.

Dijkgraaf en Heemraden van het Kanaal van Steenenhoek zullen op Woensdag den 25sten Julij 1860, des namiddags ten 2 ure, in den Doelen te Gorinchem, Aanbesteden:

het Maken en Inhangen van een paar Nieuwe Puntdeuren in de groote Kanaalsluis buiten de Arkelpoort te Gorinchem, benevens al de overige Timmer-, Metsel- en Onderhoudswerken aan de Sluizen, Bruggen, Keeten, Duikers en Steenen Beer van het voorzegd kanaal, met de levering van alle Bouwstoffen.

De Bestekken liggen ter lezing in de Sluiswachterswoningen aan de groote Kanaalsluizen onder Gorinchem en Hardinxveld.

Aanwijzing van het werk zal geschieden op Zaturdag den 21sten Julij 1860, te beginnen des morgens ten 9 ure aan de groote Kanaalsluis te Gorinchem.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

* * Door *Jan Hendriks*, Zoon van *Evert Hendriks*, thans genaamd *Jan Muis*, wonende te Amsterdam, is aan Zijne Majesteit den Koning verzoek gedaan om Hoogstdeszelfs toestemming tot verandering van zijnen Geslachtsnaam in dien van *Evers*, ten einde zich met zijne wettige nakomelingen in het vervolg alzoo te mogen noemen en teekenen.

Geschiedende deze bekendmaking naar aanleiding van Art. 64 van het Burgerlijk Wetboek.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

De bekende en onbekende Schuldeischers in de Nalatenschap van *Jan Miente Faber*, in leven Grofsmid te Zwaagwesteinde, worden Opgeroepen om te verschijnen in de Herberg van *Freerk Dirks Bosgraaf* te Dantumawoude, op *Zaturdag* den 21sten Julij 1860, des namiddags 4 ure, ten einde aan te hooren de Rekening en Verantwoording van het beheer dier Nalatenschap, en hunne Schuldvorderingen te ontvangen, voor zooverre het bedrag der Nalatenschap toereikende zal zijn.

Namens de beneficiaire Erfgenaam,
W. VAN RIESEN, *Notaris*.

* * De bekende en onbekende Schuldeischers in den Boedel en de Nalatenschap van *Fokke Theunis de Bruin*, in leven Kastelein en Koopman te Zwaagwesteinde, worden Opgeroepen om op Zaturdag 21sten Julij 1860, 's namiddags 5 ure, te verschijnen in de Herberg van *F. D. Bosgraaf* te Dantumawoude, ten einde aan te hooren de Rekening en Verantwoording betrekkelijk het beheer van die Boedel en Nalatenschap, en, voor zooverre het bedrag daarvan toereikende zal zijn, hunne pretensien te ontvangen.

Namens de beneficiaire Erfgenamen,
W. VAN RIESEN, *Notaris*.

TELEGRAPHISCHE BEURSBERIGTEN.

MAANDAG 16 JULIJ 1860.

Amsterdam.

	pCt.			
Nederl. W. Sch.	2 1/2	63 15/16	64	—
Dito dito	3	76 7/8	—	—
Dito dito	4	98 3/4	98 11/16	98 3/4
Syndicaat	3 1/2	—	—	—
Handel-maatsch.	4 1/2	134 1/2	135 1/4	135
Belgie. Bij *Rothschild*	2 1/2	—	—	—
Rusl. Bij *Hope en C°.* 1798 en 1816	5	102	102 1/4	—
Dito 1828—1829	5	101	101 1/8	—
Dito 1840	4	80 3/4	—	—
Stieglitz	4	—	—	—
Dito 1854	5	88 5/8	—	—
Dito 1855	5	97 9/16	97 5/8	97 9/16
Engelsche	4 1/2	—	—	—

	pCt.			
SPANJE. Nieuwe 3% [illegible]	1 3/4	39 9/16	39 5/8	—
Amortisable		—	—	—
Buitenlandsche	3	—	—	—
Binnenlandsche	3	48 1/8	48 1/4	—
PORTUG. Te Lond.	3	—	—	—
OOSTENR. Metall. 1816—1852	5	[illegible]	[illegible]	—
Dito Zilv. Nation.	5	59 1/16	[illegible]	59 1/8
Dito Zilver 1849—1854	5	74 5/8	[illegible]	[illegible]
Dito 1847-1852	2 1/2	28 1/8	—	—
MEXICO. Londen	3	—	—	—
GRENADA id.	2 3/4	—	—	—
VENEZUELA id.		—	—	—
Uitgestelde		—	—	—

Londen.

Consols	3 pCt.	93 3/8
Mexico		21 1/8
Spanje	3	—
Dito	1 3/4	—
Venezuela		—
Uitgestelde		—
Grenada		—

Parijs.

Fr. rente	3 pCt.	69.10
Fr. Créd. Mob.		713
Binnenl. Spanje	3	—
Spanje	1 3/4	—
Russische Spoorwegen		—

Antwerpen.

Metalliek	5 pCt.	55 1/8
Nat. Metalliek	5	62 3/8
Binnenl. Spanje	3	—
Spanje	1 3/4	—
Credit [illegible]		—

Weenen.

Metalliek	5 pCt.	70.40
Idem Nationaal		80.10
Wissel Londen		126.30

TE 'SGRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.